

वर्णोः	उत्पत्तिस्थानानि
अ आ आः अ३ अः३ क ख ग घ ङ ह, जिह्वामूलीयम् (२क, २ख)	कण्ठः (सिन्धुतालु)
इ इः ई ईः इ३ इः३ च छ ज झ ञ य श	तालु
ऋ ऋः ॠ ॠः ट ठ ड ढ ण र ष	मूर्धा
लृ लृः त थ द ध न ल स	दन्ताः
उ उः ऊ ऊः उ३ उः३ प फ ब भ म उपध्मानीयः (२प, २फ)	ओष्ठौ
ङ ञ ण न म	कण्ठादिस्थानैः सह नासिका अपि (स्थानद्वयम् अपेक्षितम्)
ए एः ए३ एः३ ऐ ऐः ऐ४ ऐः४	कण्ठः तालु च (स्थानद्वयम् अपेक्षितम्)
ओ ओः ओ३ ओः३ औ औः औ४ औः४	कण्ठः ओष्ठौ च (स्थानद्वयम् अपेक्षितम्)
व	दन्ताः ओष्ठः च (स्थानद्वयम् अपेक्षितम्)
अनुस्वारः	नासिका

आभ्यन्तरः यत्नः	वर्णाः	सम्बन्धः
स्पृष्टः	वर्गीयव्यञ्जनानि	एतेषु पवर्गीयानाम् उच्चारणे ओष्ठयोः स्पर्शः भवति । अन्येषाम् उच्चारणे स्थानानां जिह्वायाः च स्पर्शः भवति । स्पर्शः भवति इत्यतः स्पृष्टः यत्नः ।
ईषत्स्पृष्टः	य, र, ल, व	एतेषाम् उच्चारणे अल्पः (ईषत्) स्पर्शः भवति । अतः एते ईषत्स्पृष्टाः ।
विवृतः	स्वराः, श, ष, स, ह	एतेषाम् उच्चारणे स्थानानां जिह्वायाः च स्पर्शः न भवति । अतः एते विवृताः ।
संवृतः	अ (ह्रस्वः)	